

Půdy, Pedologie, Pedogeografie
provizorní materiál
s využitím podkladů Dr. Máčky

RNDr. Martin Culek, Ph.D.

Půdy - úvod

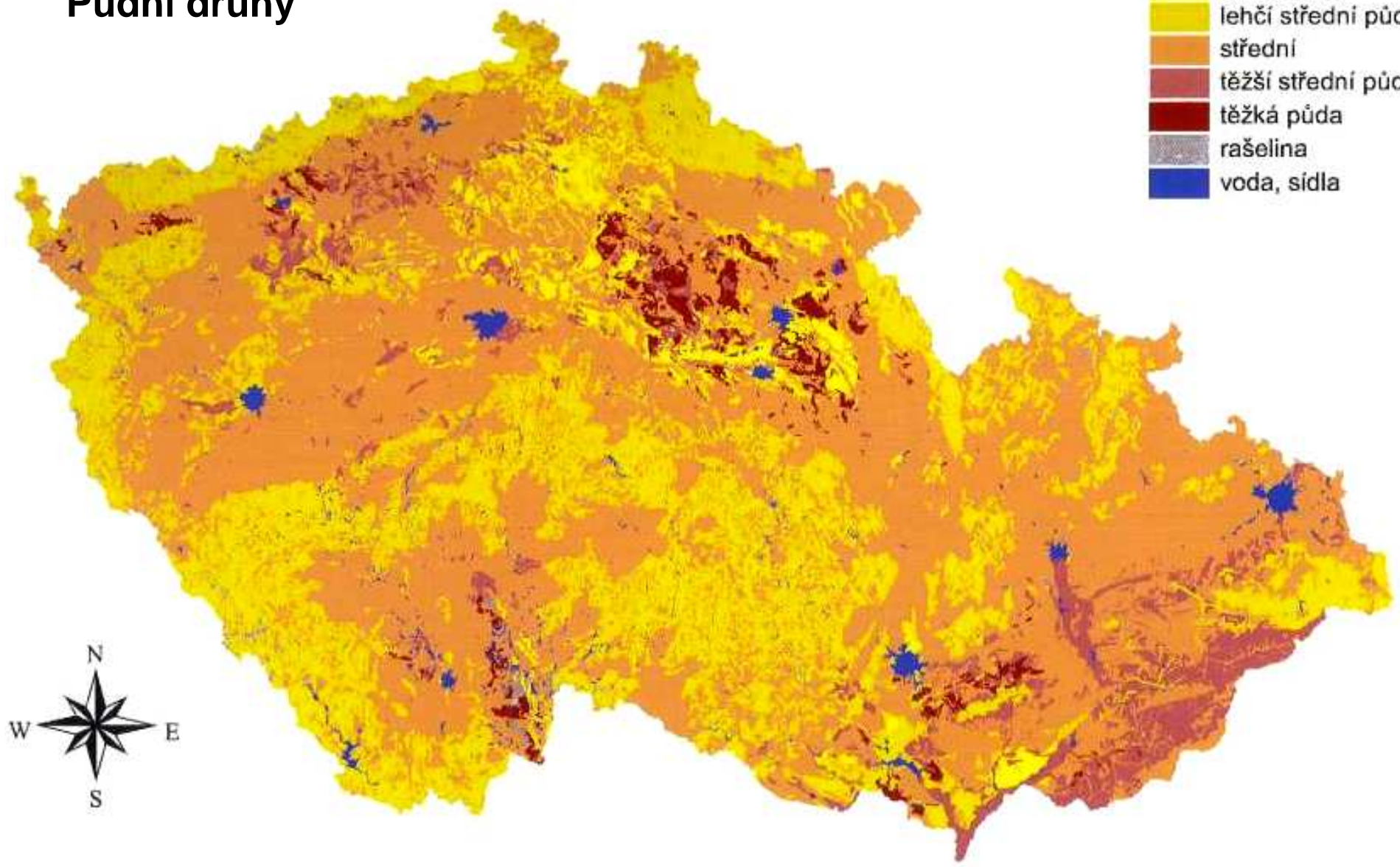
- Význam půd pro:
- Funkci krajiny
- Produkci
- Informaci o historii
- Půda – svébytné těleso,
- Půdní typy x půdní druhy:
- Půdní typy: černozem, luvizem, ranker ...
- Půdní druhy: písčité, jílovito-hlinité, štěrkovité ...

Literatura

- Strahler, A. – Strahler, A. (1999): Introducing Physical Geography. Wiley, New York, 575 s.
Kapitola: Global Soils, s. 236 - 263.
- Tomášek, M. (2000): Půdy České republiky. ČGÚ, Praha, 67 s.
- Studijní materiály Dr. Z. Máčky (IS)

Půdní druhy

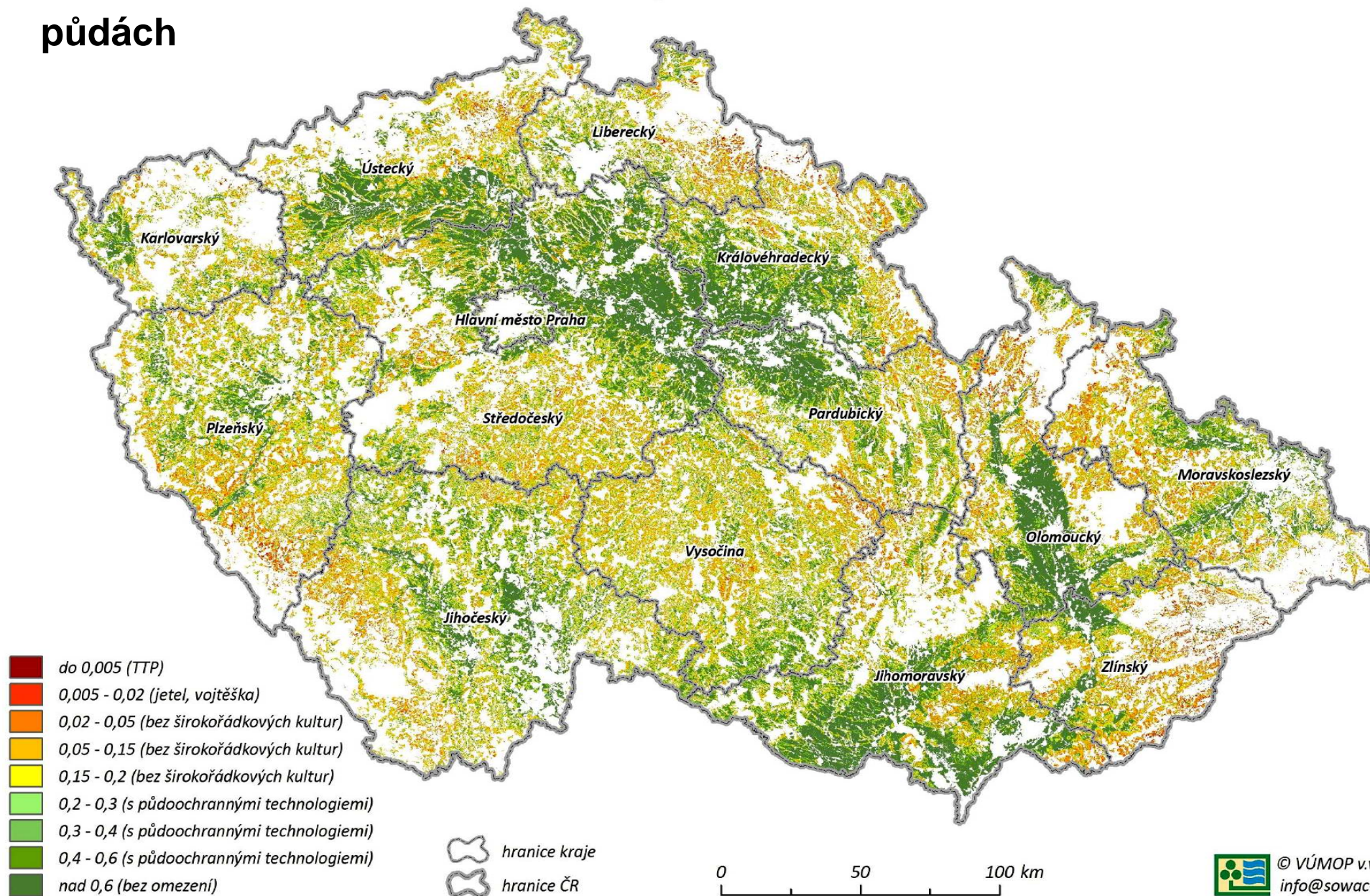
- lehká půda
- lehčí střední půda
- střední
- těžší střední půda
- těžká půda
- rašelina
- voda, sídla

vr. 30: Digitalizovaná mapa zrnitostního složení půd ČR (Němeček et al. 2003)

Aplikace informací o půdách

Maximální přípustná hodnota faktoru ochranného vlivu vegetace (C_p)
pro $R = 40$

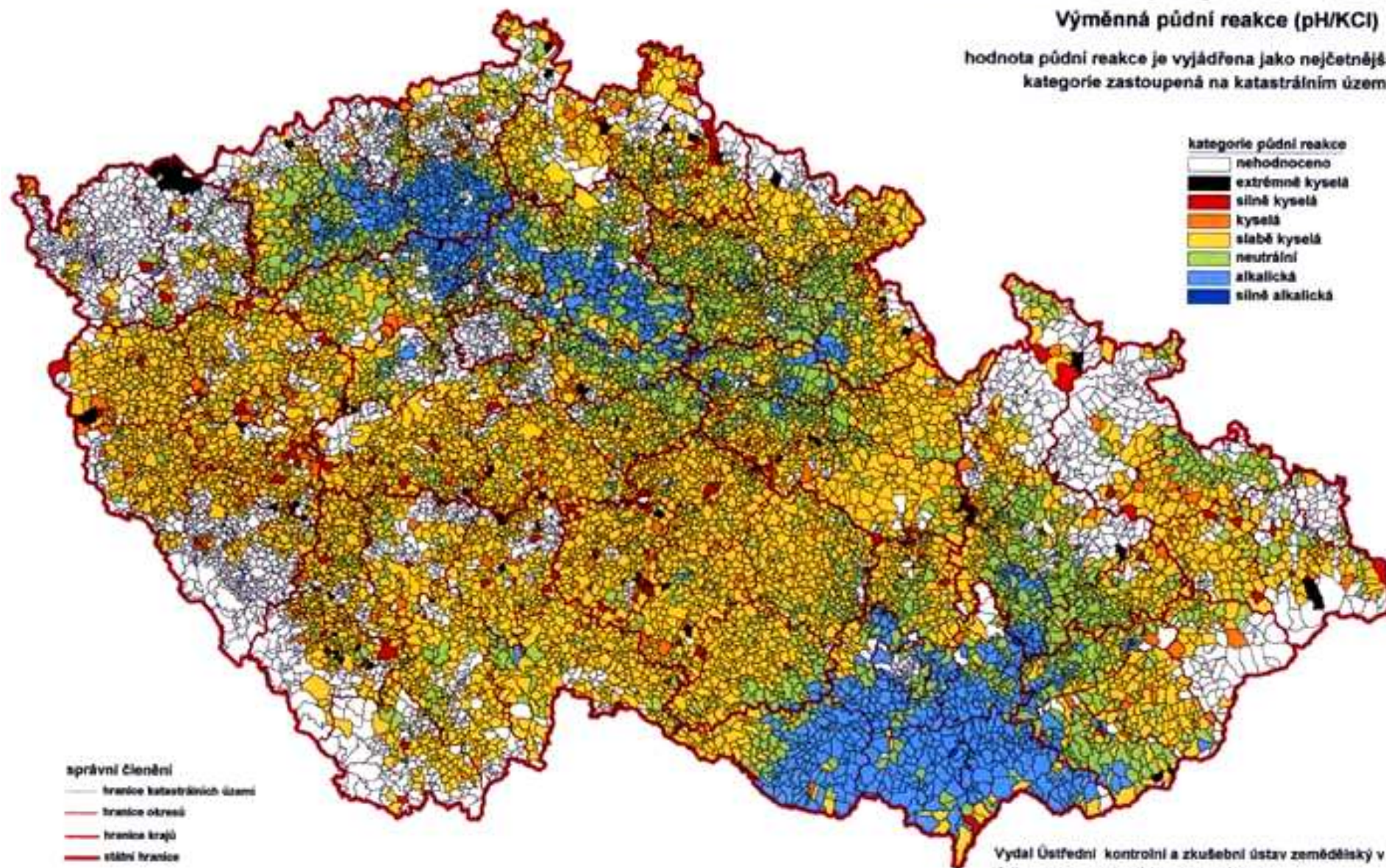

pH/KCl

Kontrola úrodnosti půdy 1993 - 1998

Výměnná půdní reakce (pH/KCl)

hodnota půdní reakce je vyjádřena jako nejčtetnější kategorie zastoupená na katastrálním území

Vydal Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský v Brně
Odbor agrochemie půdy a výživy rostlin
© ÚKZÚZ Brno, květen 2000

Definice_1

- **Půda** = je nejsvrchnější vrstva zemského povrchu, ...
- **Půda** je vodou, vzduchem a organismy prostoupená svrchní vrstva zemské kůry, která se vyvíjí pod vlivem vnějších faktorů a ....
- **Pedologie** = je věda, která si klade za cíl, objasnit genezi (vznik) půd, charakterizovat jejich vlastnosti, ...
- Objektem pedologie je půda, resp. pedosféra.
Předmět: ...
- **pedosféra** = soubor všech půd Země, který se ...
- **Pedogeografie** = hraniční věda, studuje zákonitosti rozšíření ...

Definice_2

- K určení půdního typu je třeba znát půdní horizonty – tj. míst odkryv nebo sondu
- půda vzniká působením **půdotvorných faktorů**, které podmiňují .....
- půdotvorné faktory:
  - matečná hornina
  - klima
  - organizmy
  - reliéf
  - čas

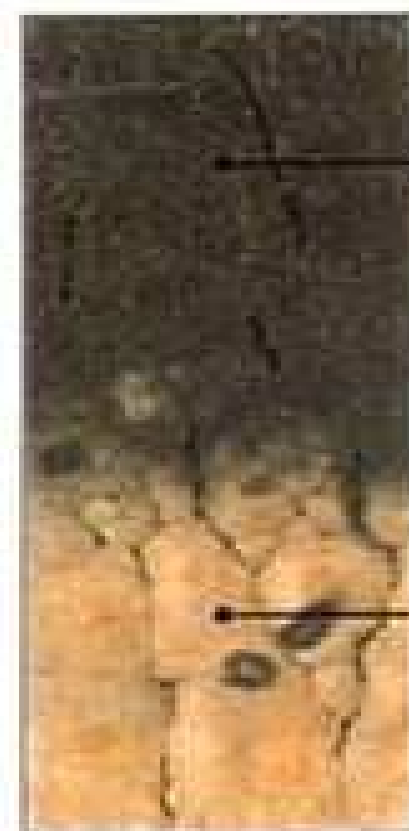
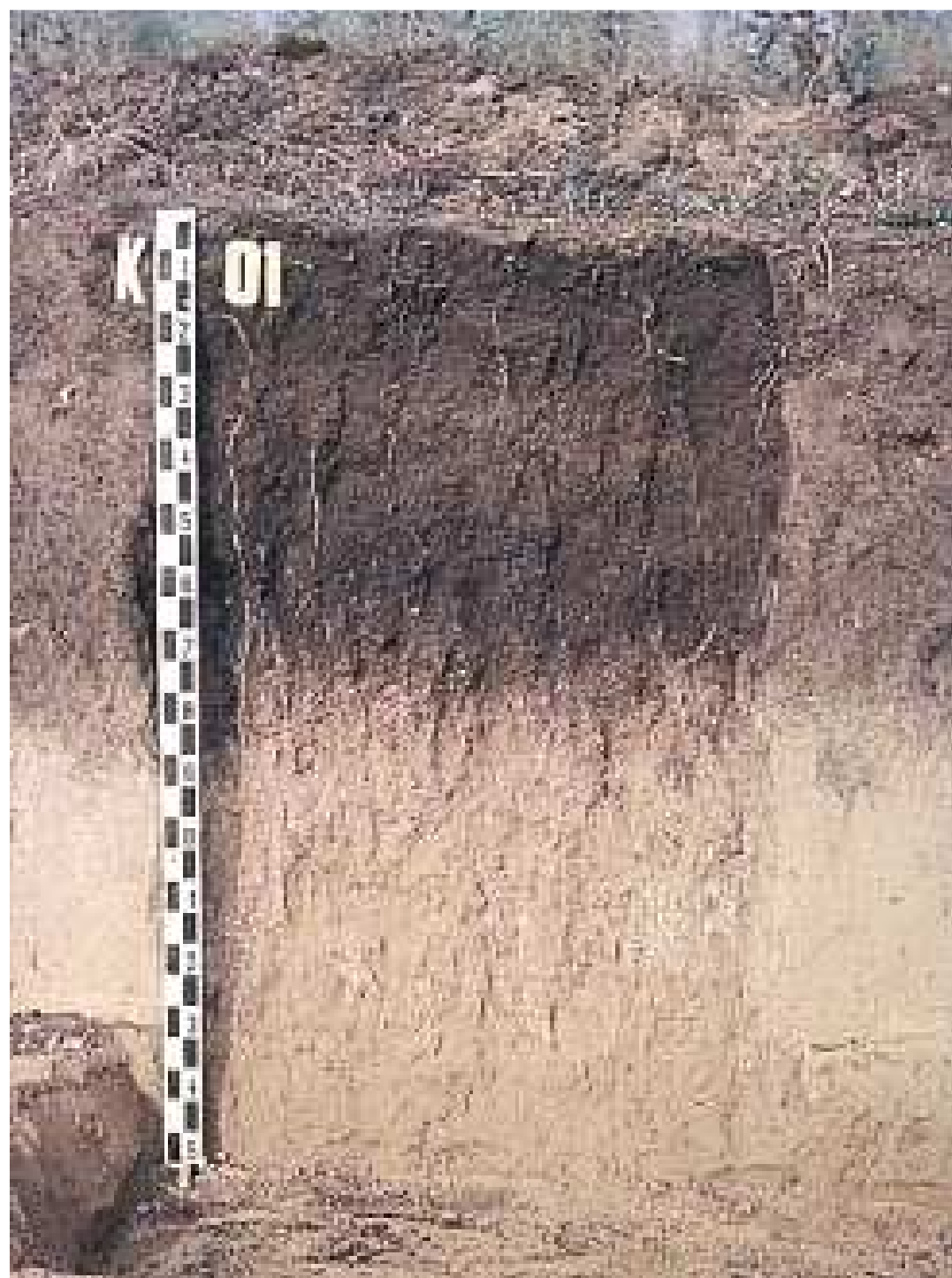
Definice_3

- **matečná hornina:**
- skalní horniny + jejich zvětraliny (regolit)
- sypké sedimenty (např. říční nebo mořské písky)
- starší půdy

- **klima:**
- přímé působení: a. srážky, b. teplota
- nepřímé působení: prostřednictvím vegetace
- *Srážky* – intenzita promývání půdy → obsah živin
- *Teplota* – rychlost rozkladu rostlinného opadu a odumřelých kořenů

- **organizmy:** intenzita biologické aktivity závisí na:
- úživnost matečné horniny
- klima
- důležitý faktor - bez činnosti organismů by půdy nemohli vůbec vzniknout

- **reliéf:**
- pro vývoj půd má největší význam: a. výšková poloha, b. svažitost, c. expozice, d. terénní deprese
- reliéf ovlivňuje provlhčení půdy a její teplotu

- **čas:**
- různé fyzikální, chemické a biologické procesy vyžadují ke svému uplatnění určité časové rozpětí

Černozem v českém pojetí

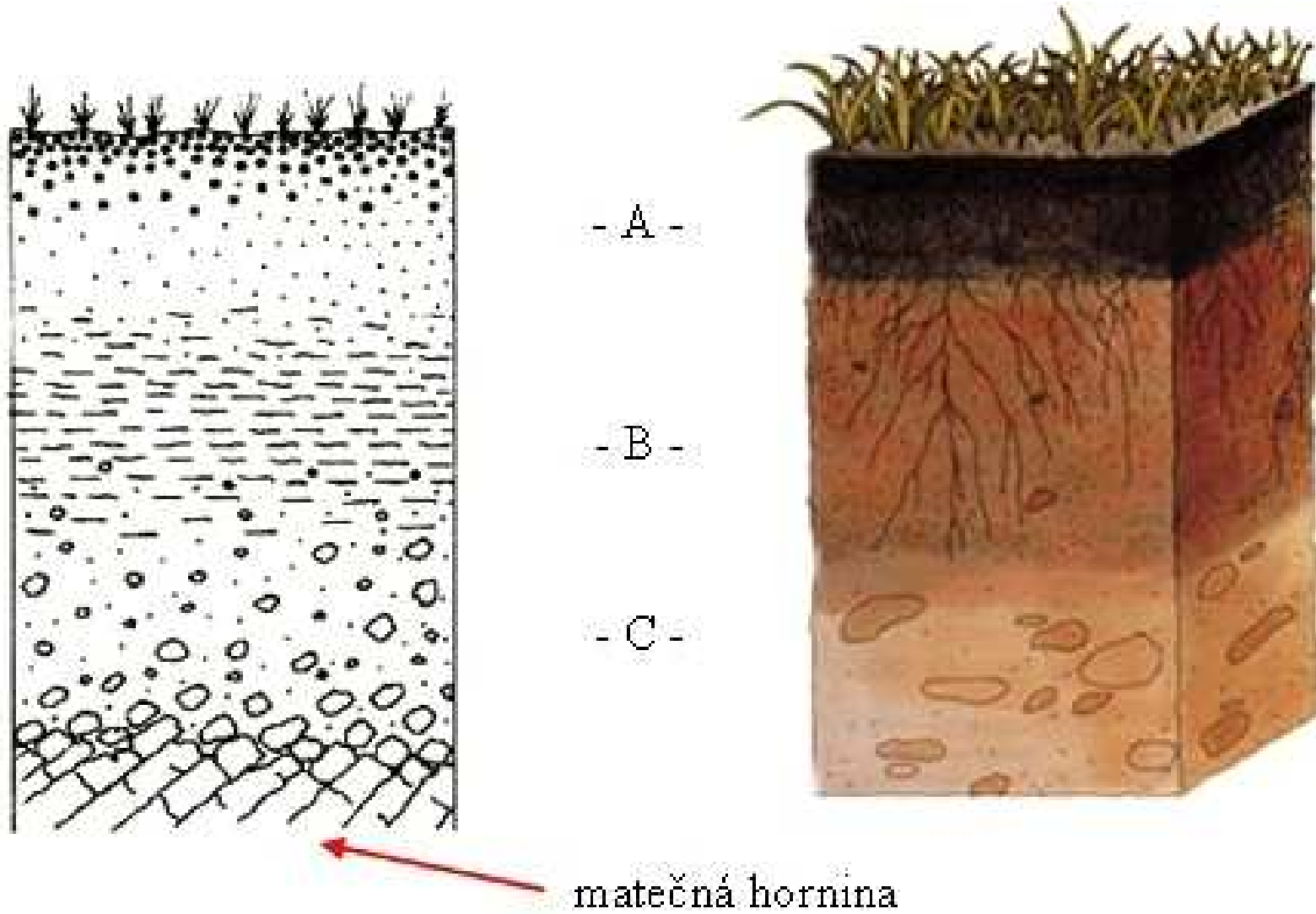

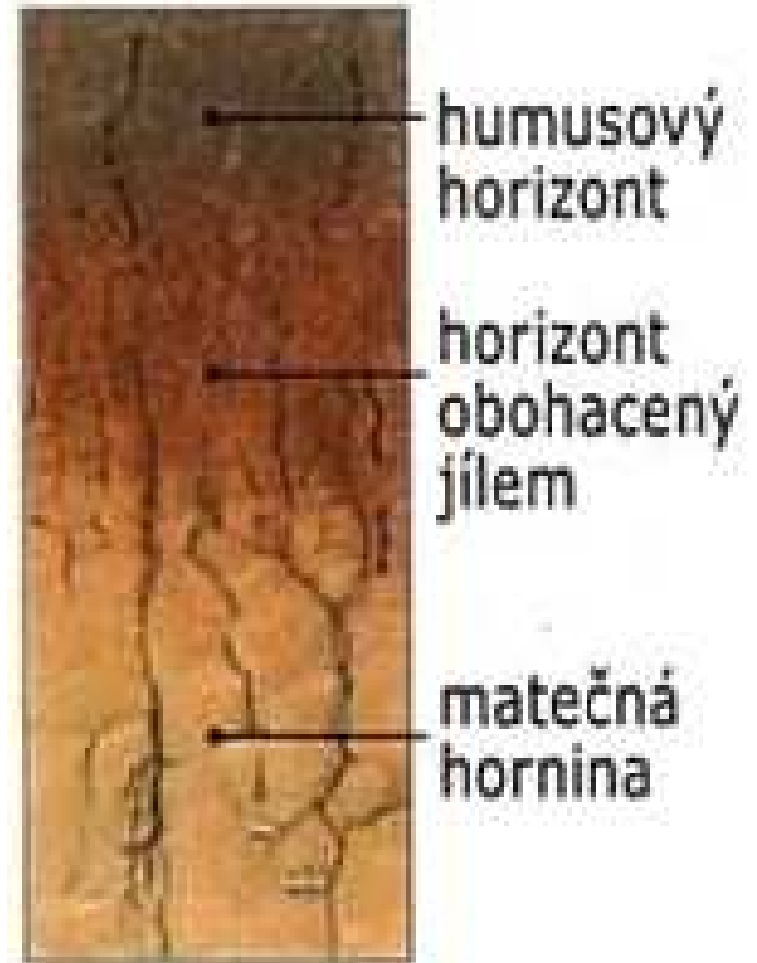

humusový
horizont

matečná
hornina
(spraš)

Hnědozem, podobné pro kambizem

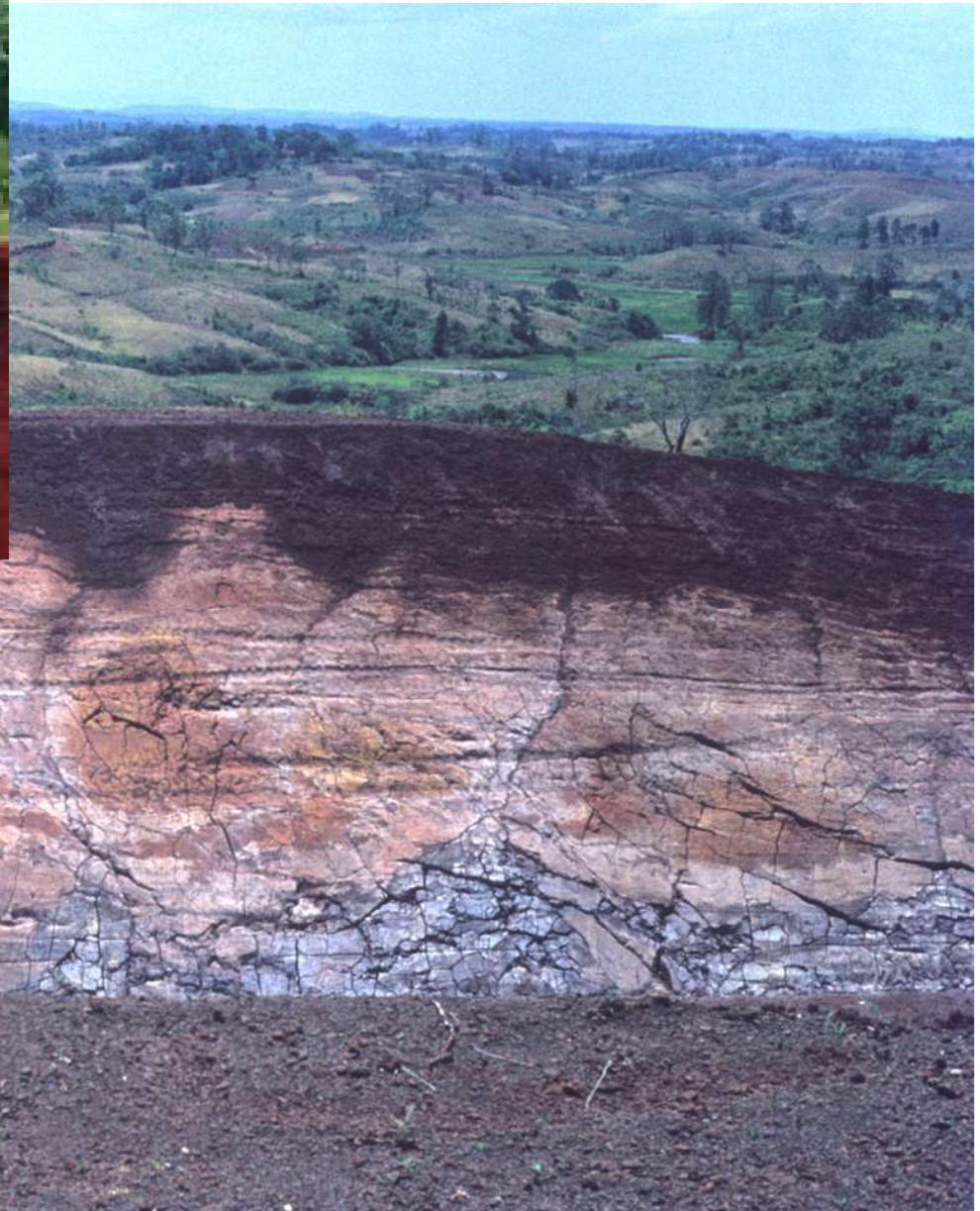

Luvizem
– musí mít
vybělený horizont
pod humusovým

- *Další půdní
typy: Studijní
materiály od
Dr. Máčky,
Strahler,
internet*

Laterity ve střídavě vlhkých tropech

Zonalita půd

- Půdy jsou zonální od rovníku k pólům, od nejoceaničtějšího klimatu po nejkontinentálnější (každý geobiom má své typické půdy), ale také: od nížin po vrcholy hor. Tj. dáno klimatem + bio
- **Půdy zonální** – dány .....
- **Půdy azonální** – azonální – málo vyvinuté (fluvizemě, regosoly, arenosoly)
– intrazonální – extrémní
.....

Oblast povodí Dyje

Pedologické poměry

Legenda

- Vodní toky
- Vodní plochy
- Hranice oblasti povodí Dyje
- Hranice České republiky
- Hranice krajů
- Obce s rozšířenou působností

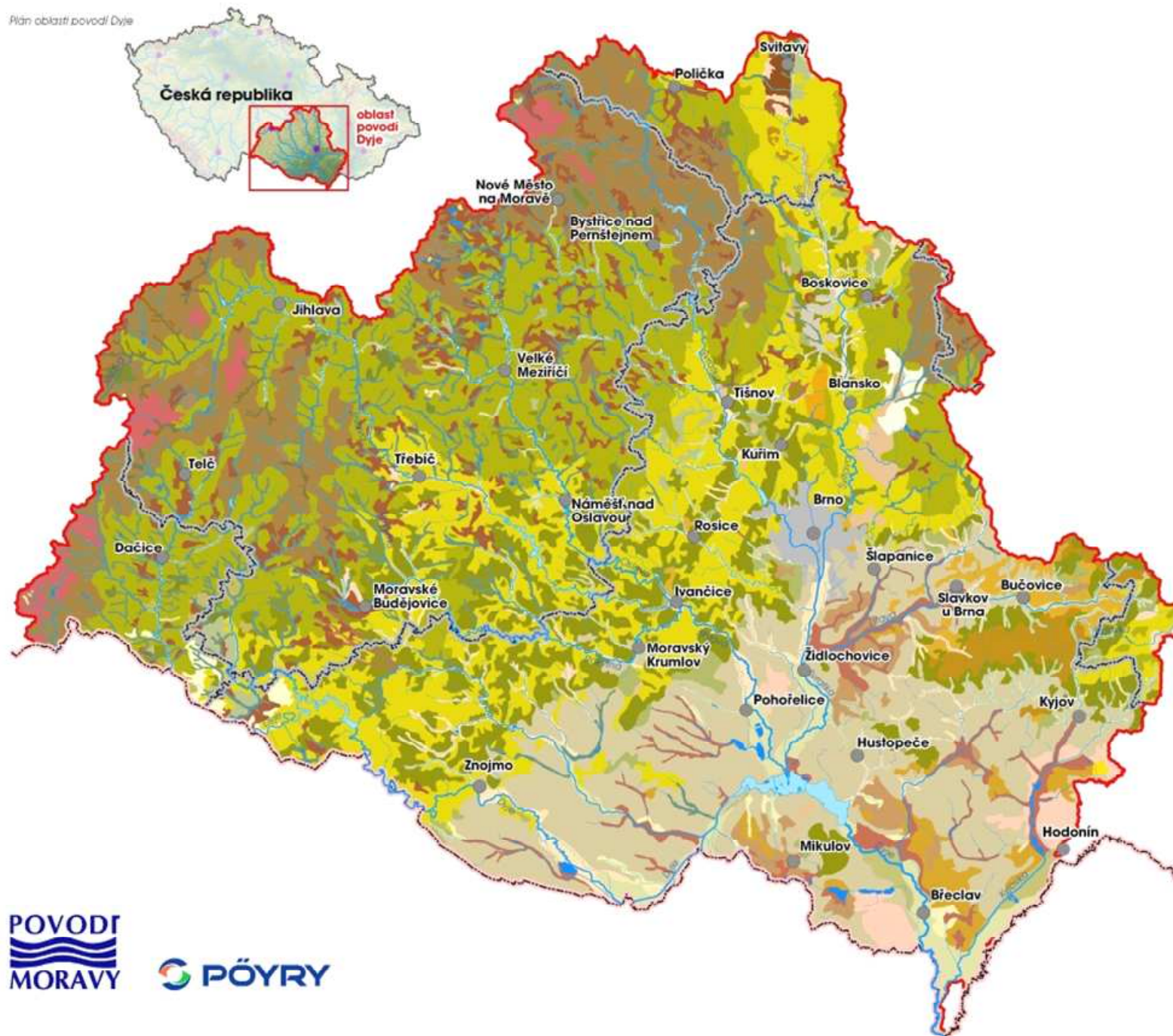
Hlavní půdní typy

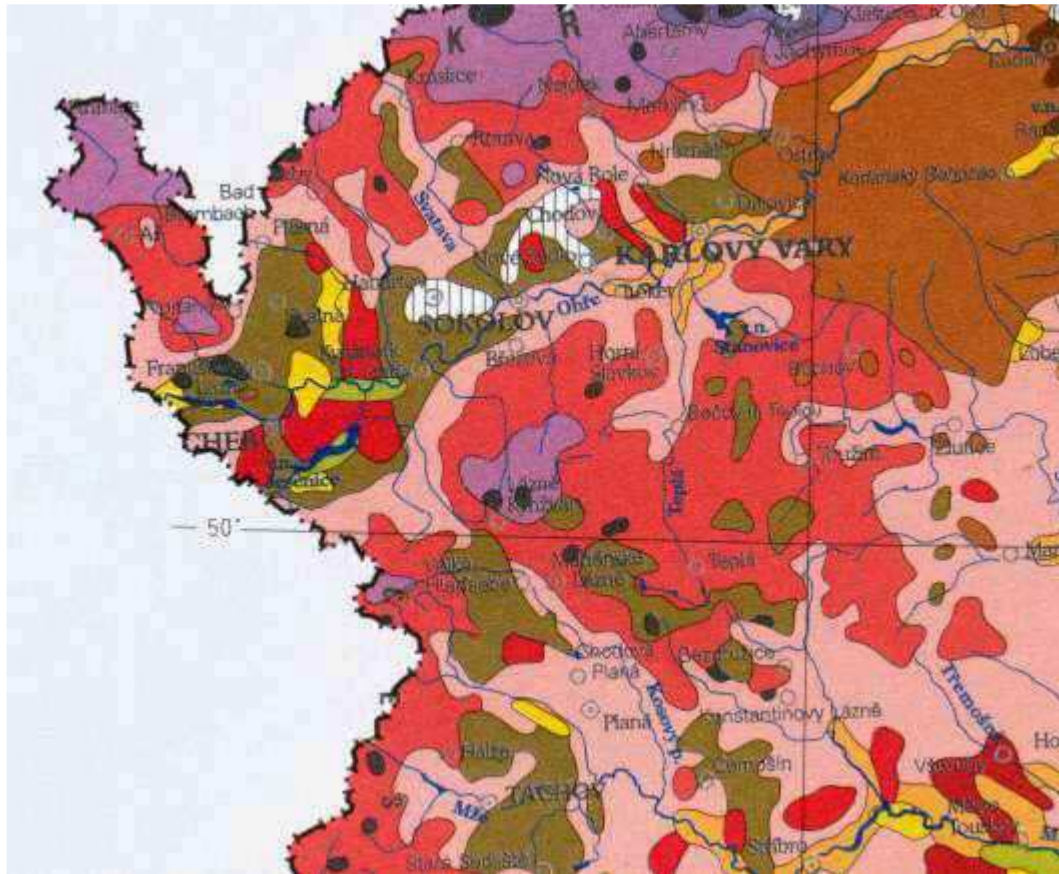
- Černice (typická)
- Černice arenická
- Černice glejová
- Černozem (typická)
- Černozem arenická
- Černozem černicová
- Černozem hnědozemní
- Černozem pelická
- Fluvzem (typická)
- Fluvzem glejová
- Glej (typický)
- Glej organozemní
- Hnědozem (typická)
- Hnědozem luvězemní
- Hnědozem pseudoglejová
- Kambizem (typická)
- Kambizem (typická) varieta kyselá
- Kambizem arenická
- Kambizem arenická varieta kyselá
- Kambizem dystická
- Kambizem eutrofní
- Kambizem pseudoglejová
- Kambizem pseudoglejová varieta kyselá
- Luvězem (typická)
- Luvězem pseudoglejová
- Organozem (bez rozlišení subtypu)
- Pararendzina (typická)
- Pararendzina kambizemní
- Pozdol kambizemní
- Pseudoglej luvězemní
- Pseudoglej primární
- Pseudoglej organozemní
- Rendzina (typická)
- Rendzina kambizemní
- Sedozem hnědozemní
- Velká města
- Velké vodní plochy

1:500 000

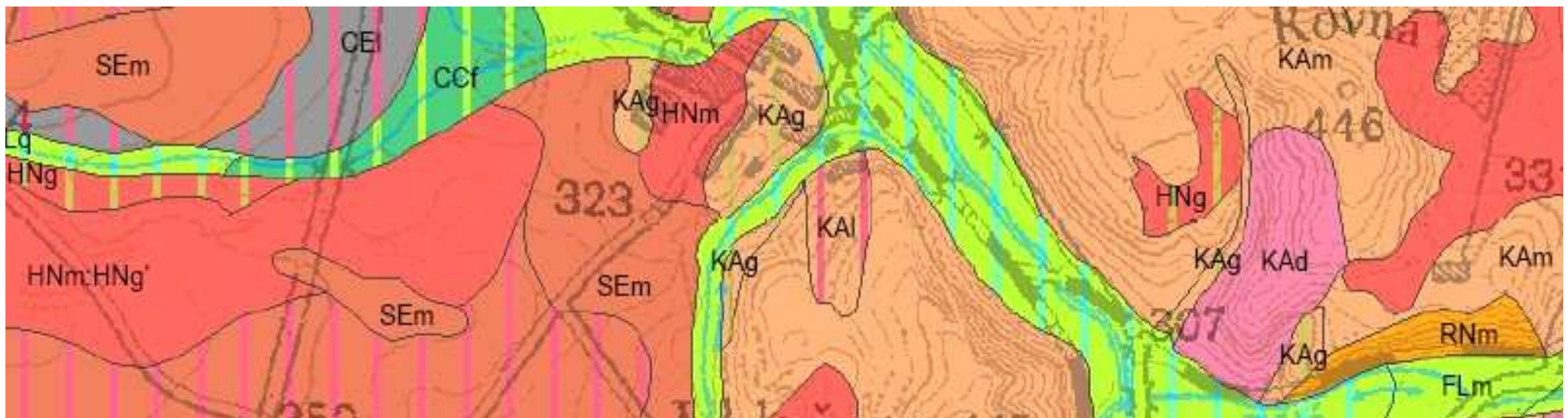
Zpracoval PÖYRY Environment a.s. z podkladů Povodí Moravy, s. p., VÚV TGM, v.v.i., ARCDATA PRAHA s.r.o. a VUT Brno

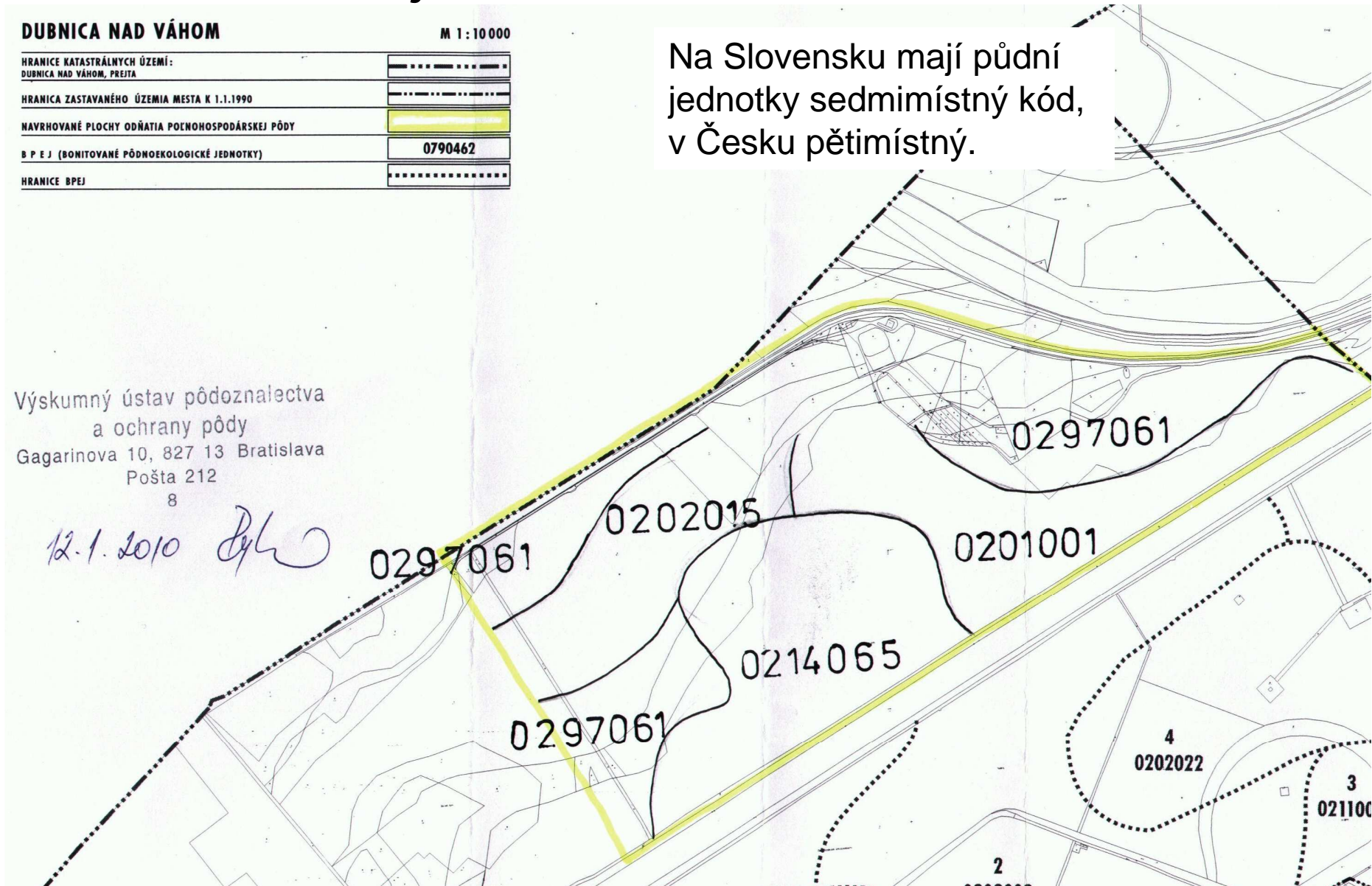

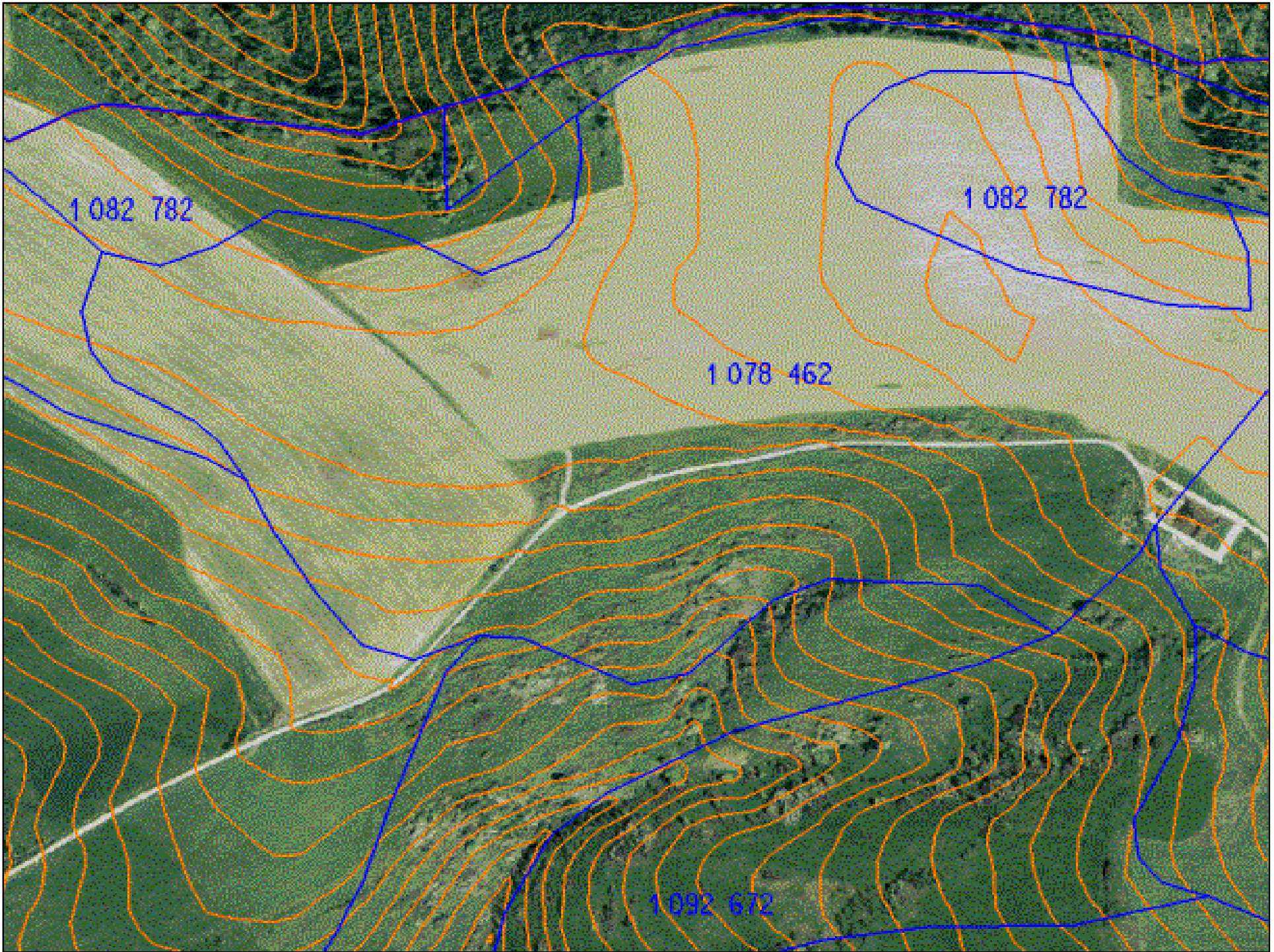
- Půdní mapa
1: 500 000

Půdní mapa
1:50 000

Půdní mapy - ukázka mapy BPEJ, originál je v měřítku 1:5000

Lesnická typologická mapa. Každému typu odpovídá nějaký typ půdy (některé lesní typy mají stejný typ půdy). Mapa v měř. 1:10 000. Je na serveru úhúl v části věnované Oblastním plánům rozvoje lesů.

